

Návrh na úhradu príspevkov Slovenskej republiky do asistenčného piliera Európskeho mierového nástroja

Rada Európskej únie (EÚ) na návrh vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku zriadila 24. marca 2021 nový Európsky mierový nástroj (EPF – European Peace Facility) Rozhodnutím Rady (SZBP) č. 2021/509 ako mimorozpočtový nástroj na financovanie činností v oblasti bezpečnosti a obrany.

Nástroj sa využíva na financovanie: a) spoločných nákladov na operácie Únie podľa článku 42 ods. 4 a článku 43 ods. 2 Zmluvy o EÚ s vojenskými alebo obrannými dôsledkami, ktoré sa podľa článku 41 ods. 2 Zmluvy o EÚ nemôžu účtovať na ťarchu rozpočtu Únie a b) na financovanie opatrení pomoci spočívajúcich v činnostiach Únie podľa článku 28 Zmluvy o EÚ, ak sa na nich Rada jednomyseľne rozhodne. Tieto opatrenia pomoci majú smerovať k posilneniu vojenských a obranných kapacít tretích štátov a regionálnych a medzinárodných organizácií a realizáciu operácií na podporu mieru pod vedením regionálnych alebo medzinárodných organizácií alebo tretích krajín.

Týmto dvom hlavným úlohám zodpovedá dvojpilierová štruktúra nástroja EPF. Prvý operačný pilier je pokračovaním mechanizmu Athena (vytvorený už v roku 2004), prostredníctvom ktorého sa spravuje financovanie spoločných nákladov súvisiacich s vojenskými operáciami EÚ (napr. náklady na ubytovanie, pohonné látky, presuny a ubytovanie ozbrojených síl, uskladnenie, vybavenie spôsobilostí v mieste operácie, atď.). Financovanie spoločných operačných nákladov súvisiacich s vyslaním a pôsobením ozbrojených síl členských štátov vo vojenských misiách a operáciách SBOP EÚ pomáha lepšiemu zdieľaniu bremena nákladov medzi členskými štátmi EÚ. Na financovaní vojenských misií a operácií EÚ sa podieľajú všetky členské štáty EÚ s výnimkou Dánska, ktoré sa rozhodlo nezúčastňovať sa na vojenskej dimenzii SBOP. Členský príspevok Slovenskej republiky do mechanizmu Athena každoročne hradí Ministerstvo obrany Slovenskej republiky a jeho výška sa mení podľa požiadaviek aktuálnych vojenských misií a operácií EÚ.

Druhý asistenčný pilier EPF je nový a vznikol pretransformovaním bývalého Afrického mierového nástroja EÚ (APF) s tým, že sa rozšíril rozsah cieľov financovania ako aj jeho geografické pôsobenie (globálny rozsah). Jeho vytvorenie umožní EÚ pomáhať partnerským krajinám a regionálnym organizáciám pri financovaní vojenských operácií na podporu mieru a poskytovať (financovať) vojenské a obranné vybavenie, budovanie obrannej infraštruktúry a technickej podpory. Pomoc EÚ môže mať formu finančnú, technickú alebo materiálnu. Cieľom je posilniť schopnosti tretích štátov a organizácií konať v krízovej situácii, prispievať k predchádzaniu konfliktom a celkovo podporovať spoluprácu EÚ s tretím štátom alebo regionálnou organizáciou v oblasti bezpečnosti a obrany. Použitie asistenčného piliera EPF odstráni o.i. dlhodobý problém efektívnosti výcvikových vojenských misií EÚ (v súčasnosti misie EUTM v Mali, Stredoafrickej republike, Somálsku a spúšťaná misia v Mozambiku) v situácii, keď EÚ vycvičené jednotky partnerského štátu nemali potrebné vojenské vybavenie a výzbroj na to, aby mohli byť nasadené v boji vlády proti ozbrojencom a teroristickým skupinám pôsobiacich na ich území.

Asistenčné opatrenia sa riadia strategickými prioritami pre činnosť Únie v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ (SZBP), ktoré stanovuje Európska rada a Rada EÚ. Strategické usmernenia pre výber projektov asistenčných opatrení, ktoré sa majú v rámci nástroja financovať s cieľom zachovávať mier, predchádzať konfliktom a posilňovať medzinárodnú bezpečnosť, má Politický a bezpečnostný výbor EÚ (PSC). Vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku pravidelne predkladá PSC strategické zameranie EPF na nasledujúce obdobie a PSC prerokúva konkrétne návrhy projektov

financovaných z 2. asistenčného piliera EPF. Konečné rozhodnutie ohľadom jednotlivých projektov prijíma Rada EÚ jednomyselným schvaľovacím procesom.

Z asistenčného piliera EPF je možné financovať aj dodávky vojenského vybavenia alebo platforiem určených na použitie smrtiacej sily a v tomto prípade existuje možnosť členského štátu EÚ zdržať sa hlasovania a neprispievať na náklady vyplývajúce z tohto opatrenia (namiesto toho prispeje dodatočnou sumou na iné opatrenia pomoci).

Od vytvorenia EPF poverení správcovia pre oba piliere postupne pripravovali príslušné finančné pravidlá a mechanizmy, iniciáciu nástroja a jeho spravovanie prostredníctvom novovytvoreného Výboru EPF s účasťou predstaviteľov členských krajín. Zasadnutia Výboru EPF sa konajú v Bruseli a predsedá im aktuálna predsednícka krajina EÚ. Výbor EPF prijíma ročný rozpočet nástroja a opravné rozpočty a schvaľuje ročné účtovné závierky. Výbor EPF v prípade potreby alebo za výnimočných okolností môže prijať rozpočet prevyšujúci príslušný ročný finančný strop až o 15%.

Rozpočet EPF zahŕňa: a) finančné prostriedky na pokrytie spoločných nákladov na prebiehajúce alebo plánované operácie (operačný pilier); b) finančné prostriedky na asistenčné opatrenia partnerom (asistenčný pilier). Do asistenčného piliera EPF začali členské štáty EÚ prispievať v júli 2021. **V SR zatiaľ nebolo stanovené, z rozpočtu ktorého ústredného orgánu štátnej správy budú hradené príslušné finančné príspevky do asistenčného piliera EPF.**

Po vzájomnej dohode Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Ministerstva obrany SR sa navrhuje, aby **príspevok Slovenskej republiky do asistenčného piliera EPF hradilo Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky z finančných prostriedkov určených na úhrady príspevkov Slovenskej republiky do medzinárodných organizácií.**

Finančný strop v záväzkoch pre Európsky mierový nástroj na obdobie rokov 2021 – 2027 bol stanovený vo výške 5 miliárd EUR v cenách z roku 2018 s tým, že sa bude financovať ako mimorozpočtová položka mimo viacročného finančného rámca z príspevkov členských štátov EÚ vypočítaných podľa distribučného kľúča založeného na hrubom národnom dôchodku. Príspevok Slovenskej republiky na financovaní EPF pre rok 2021 je na základe Rozhodnutia Rady 2021/417 stanovený vo výške 0,68% (pre oba piliere). Finančné ročné stropy sú stanovené iba pre EPF ako celok, nie jeho jednotlivé dva piliere.

Výška ročného rozpočtu 2. asistenčného piliera EPF je indikatívna, závisí od schválenej výšky ročného rozpočtu 1. operačného piliera EPF (v tabuľke zvolená referenčná suma ročného rozpočtu operačného piliera EPF vo výške 120 mil. € vychádza z doterajších skúseností, výrazne sa však môže zmeniť v prípade vysielania/sťahovania vojenských misií a operácií EÚ počas rozpočtového roku) a od požadovanej sumy na konkrétne schválené projekty asistenčných opatrení (jednotlivé opatrenia sú schvaľované Radou jednotlivo).

Odhadované príspevky SR do asistenčného piliera EPF (2021 – 2027):

Rok	Finančný strop v bežných cenách v mil. €	Podiel SR zaokrúhlený na 1000 €* v €	<u>Odhadovaný strop asistenčného piliera EPF</u> (za predpokladu výšky ročného rozpočtu operačného piliera EPF vo výške 120 mil. €) v mil. €	<u>Odhadovaný podiel SR do asistenčného piliera EPF</u> v €
2021	420	2 856 000	300	2 040 000
2022	596	4 053 000	476	3 237 000
2023	720	4 896 000	600	4 080 000
2024	900	6 120 000	780	5 304 000
2025	980	6 664 000	860	5 848 000
2026	1000	6 800 000	880	5 984 000
2027	1132	7 698 000	1012	6 882 000

* Pozn.: Podiely SR od roku 2022 sú iba **indikatívne**. Percentuálny príspevok SR je úmerný podielu slovenského hrubého národného dôchodku na agregovanom hrubom národnom dôchodku členských štátov EÚ, od ktorých sa príspevok požaduje, pričom tento podiel sa mení podľa údajov v poslednom všeobecnom rozpočte prijatom Úniou v súlade s článkom 26.6 rozhodnutia Rady (SZBP) č. 2021/509.